

Καραγκιόζης

Καραγκιόζης, ο, ουσ. [<τουρκ. karagöz (= μαυρομάτης)]. **1.** ο κεντρικός ήρωας του λαϊκού θεάτρου σκιών, που είναι ένας τύπος καταπιεσμένου ανθρώπου, άσχημου και κακοφτιαγμένου (καμπούρη, φαλακρού, ρακένδυτου και ξυπόλυτου, με μεγάλη μύτη και με το δεξί του χέρι μακρύτερο από το αριστερό) με πηγαία εξυπνάδα και θυμοσοφία, πάντοτε πεινασμένος αλλά και τεμπέλης για οποιαδήποτε δουλειά, που με τις πολλές κωμικές καταστάσεις που περνάει και με τα παθήματά του διασκεδάζει τους θεατές ή τους αναγνώστες και, κατ' επέκταση, το θέατρο σκιών: «ο Καραγκιόζης φούρναρης και άλλες ιστορίες || αύριο το βράδυ θα πάμε να δούμε Καραγκιόζη». **2.** (υποτιμητικά) άτομο γελοίο στην εμφάνιση ή στη συμπεριφορά του, που αποτελεί αντικείμενο απαξίας ή κοροϊδίας, ο γελωτοποιός: «ήταν ντυμένος σαν Καραγκιόζης κι όλοι γελούσαν μαζί του || σταμάτα επιτέλους, ρε Καραγκιόζη, αυτά τα καμώματά σου!». **3.** άτομο ανάξιο λόγου, ασήμαντο, τιποτένιο: «αφού δέχεσαι συμβουλές απ' αυτόν τον Καραγκιόζη, θα προκόψεις!». **4.** απευθύνεται σε άτομο και με ειρωνική ή υποτιμητική διάθεση: «πάρε δρόμο από δω, ρε Καραγκιόζη!». **5.** (στη γλώσσα της αργκό) το παραποιημένο ζάρι, το караγκιόζακι, τα караγκιόζακια. (Λαϊκό τραγούδι: *έχω μια μεγάλη ρέντα κι όλοι οι μάγκες απορούν και στην τσόχα **καραγκιόζη** ψάχνουν άδικα να βρουν*). **6.** (στη γλώσσα της φυλακής) αυτός που παίζει τυχερά παιχνίδια, ιδίως ζάρια: «απ' τη μέρα που ήρθε αυτός ο καραγκιόζης στη φυλακή, όλοι το 'χουν ρίξει στα ζάρια».

- *βαράω στο γάμο του Καραγκιόζη*, βλ. φρ. *ρίχνω στο γάμο του Καραγκιόζη*.

- *η καλύβα του Καραγκιόζη*, βλ. φρ. *η παράγκα του Καραγκιόζη*.

- *η παράγκα του Καραγκιόζη*, πολύ μικρό και ετοιμόρροπο φτωχικό σπιτάκι: «απορώ πώς ζούνε τόσα πολλά άτομα σ' αυτή την παράγκα του Καραγκιόζη!».

- *κάνω τον καραγκιόζη*, για διάφορους λόγους προσποιούμαι το φαιδρό, το γελωτοποιό: «όταν θέλει να πετύχει το σκοπό του, κάνει μέχρι και τον καραγκιόζη».

- *ο μπερντές του Καραγκιόζη*, βλ. λ. [καραγκιόζμπερντές](#).

- *ρίχνω στο γάμο του Καραγκιόζη*, πυροβολώ στον αέρα από χαρά ή ευθουσιασμό ή έτσι, χωρίς ιδιαίτερο λόγο: «μόλις άναψε το γλέντι, άρχισαν να ρίχνουν όλοι στο γάμο του Καραγκιόζη». Συνών. *ρίχνω στου Κουτρούλη το γάμο*.

- *στο γάμο του Καραγκιόζη*, άσκοπη, μάταιη ενέργεια ή πράξη αδικαιολόγητη: «είχε ένα σωρό λεφτά και πού τα ξόδεψε νομίζεις! Στο γάμο του Καραγκιόζη».